

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XVI. Nomen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

Et gratiam comparari virtute, non nobilitate generis, dixit text. in cap. illud 40. distinct. & Princeps facilius inducitur ad nobilitandum virtuosos. Claud. in Monar. Franc. pr. part. cap. 17. Tertio dicitur nobilis genere & virtute, & hæc est perfecta Nobilitas. Bald. in l. nobiliores. C. de comm. & mer. latissime Tiraquell. de nobil. cap. 7. fol. 6r.

CAP. XIV.

Nocere, Non nocere. Nocumentum. Damnum.

Axioma I.

Nocere nulli, & peccantem punire, innocentis est officium. cap. non est 37. 23. q. 5.

II.

Nocere qui tantum vult, audiendus non est. cap. penult. extr. qui marit. accus. poss. neque enim vel iniquitas unius alteri nocere. cap. tue 10. extr. de eo, qui cognov. consang. vel officium alicui nocumento esse debet; cap. cum non 30. de Elect. in 6. Unde si aliquid nocere possit, licet non noceat, prohiberi debet, c. nam 4. extr. de consit. siquidem etiam si non ab initio nocebat, tractu tamen temporis per consensum sequentem imputatur. cap. sicut 33. extr. de simon. Nocens igitur occulte æque poenæ est obnoxius, ut manifestè nocens, licet dicat postea, joco se fecisse. cap. 1. extr. de presumpt.

III.

Quod nemini nocet & mihi prodest, de facili concedendum. l. 1. §. Idem ajunt aquam. 11. ff. de aqu. pluvi. arc. l. 2. §. item Varus 5. in fin. eod. tit. l. 2. ibi nec cogitur. ff. solut. matrim. Bart. in l. 1. C. de metat. lib. 11. l. non modus. C. de servit. & in l. quominus. ff. de fluminib.

CAP. XV.

Nolle, Noluisset.

Axioma I.

Nolle is nequit, qui velle contrarium non potest. l. 10. ff. de condit. & demonstrat. sed is demum nolle dicitur, qui contrarium potest. l. 17. §. 7. ff. de edit. edict. Gothofred. ad l. 3. in not. de Regul. Jur. Carpzov. Part. 4. Constitut. 27. Definie. 1. num. 12.

II.

Is noluisse creditur, qui id non facit. l. un. §. 11. vers. sin autem ad deficientis. Cod. de caduc. toll. Pacian. 1. consil. 15. num. 11. Unde & testatorem, quod non expressit illud, noluisse dicitur in l. commodissime 10. ff. de liber. & postib. Jas. cons. 228. in isto themate. col. 3. vers. secundo pro eadem. vol. 2. Pacian. 1. consil. 129. n. 15.

III.

Noluisset credendus est, qui non supplevit cum potuit. cap. incorporalia 2. vers. unde si circa extr. de translat. prelat. c. ad audientiam 12. extr. de decimis. Alex. consil. 5. n. 5. vers. si enim voluisset.

ser. lib. 3. & consil. 74. n. 7. l. 1. Tiber. Decian. respons. 2. n. 44. vol. 2. Joh. Goedd. 3. Consil. Marp. 27. num. 64.

IV.

Non nolle intermedium est, inter nolle & velle. l. 3. ff. de R. I. ubi Franc. Duar. Francus, Petr. Faber, Cujac. 15. observ. 23. Joh. Robert. lib. 1. animadv. cap. 3. Goedd. ad l. 13. ff. de V. S. n. 5.

CAP. XVI.

Nomen.

Axioma I.

De nominibus & vocabulis non sunt movende inutiles disputationes, gloss. in rubr. ff. solut. matrim. Jason. in l. sic itaque. Institut. de act. sed disputatio nominum relinquenda est pertinacibus. Felin. in cap. quanto. in princip. de presumpt. & Alex. in l. 1. §. Lex Falcid. col. 2. vers. puto doctrinam. ff. ad L. Falcid. Bald. in cap. ex parte M. col. penult. de appellat. ubi ait, quod acuminum verborum relinquenda Grammaticis pertinacibus, sensus verò sapientibus: quod dictum sequitur & Georg. Natr. in repet. clem. sapè in princip. col. 12. de V. S. illudque restringit Ludovic. Gomez. ad §. sic itaque. Institut. de act. num. 17. ad illos Neotericos Grammaticos, quos tanquam exosos & inutiles Reipubl. Plato lib. 2. procul expellendos censuit, de quibus etiam Div. Augustin. lib. 2. de civit. DEI disserit, quod sapientis & frustra circa inanem verborum corticem se torqueant, cum sensum potius attendere debuissent. Unde & id, quod traditur in l. scire. ff. de LL. tanquam pro regula prudentibus datum esse, dixit Hyppolit. in tract. pag. 2. de vulg. substitut. & ideo evenit, quod Imperatores aliquando juxta Bald. in cap. 1. §. quia vidimus. col. 6. qui feud. dar. posse. grosse loquantur, quod reasumit & Andreas Sicul. in repet. rubr. C. qui admittit. col. 9. proinde excusari possunt ætatis nostræ Juris-Consulti, si lingvæ Latinæ normam prætereunt, cum permissum nobis videatur eo modo loqui, ut lex loquitur, sive propriè, sive impropriè, ut notabiliter ait Bald. in l. 1. C. unde liber. vid. & Cicer. lib. 1. de Leg.

II.

Nomina pulchra maximè sunt procuranda, adeo ut si venderentur, maximo emi deberent. pretio. Joh. Andr. in c. gravis 1. extr. de deposit. & cap. cum secundum 16. de prebend. Felin. post Abb. in proxim. decretal. Gregorius colum. 7. vers. subdunt tamen hic Doctores. Abb. in cap. 1. circ. ult. colum. de judic. cum magnum & pulchrum sit laudabile nomen habere. Cyn. in l. cunctos populos. not. 2. C. de Summ. Trinitat. Differentia namque nominum multum attendenda. Jas. in §. sic itaque. Institut. de act. verb. appellamus. Bald. in l. si ideo. C. de Codicill. & in l. hac consultiissima. col. 1. cum seqq. in prin. C. de testam. Unde Platina in vita Sergii refert, in Creatione Pontificum ideo mutari nomen, ac Sergium, qui antea

antea os potius vocabatur, edicto causam dedisse, siquidem ut vulgo dicitur:

*Nomina sunt omen, venturi praescius Idmon
Fertur & Hypopolitus dilaceratus equis.*

cum soleant plerumque rebus esse consentanea, sic turpe nomen Belial malam inducere suspitionem. text. est in d. c. *gravis extr. de depos.* de quo post Ripam in *Consil. Argent. consil. 59. vers. n. 35. vol. 1.* adeo ut in materia inquisitionis, quando plures capti essent, ac dubium a quo quaestio prius inchoanda sit, cessantibus aliis indiciis, ab illo bene inchoari possit, qui turpe nomen habet, ut not. Gerard. de Petr. Sancta in *singular. notab. 75. incip. magnum & pulchrum.* & Francisc. Brun. in *tractat. de indic. & tortur. col. 2. pag. 10.* Ludovic. Gomez, qui pluribus exemplis hoc demonstrat in d. *Sic itaque. Inst. de act. n. 7.* non officit dictum illud gloss. in *Auth. de privilegiis dot. vers. imposuerunt.* ubi colligit, quod parum sit habere nomen, nisi factum concurrat, quam sequitur & Bald. in *l. fin. col. 3. vers. sequitur videre. C. unde legitimi.* atque sic nominis impositionem nihil facere, per ea, quae tradit Jason. in *l. id quod apud hostes 9. per illum text. col. pen. ff. de legat. 1.* Responderi potest, illud procedere in nomine inefficaci totaliter, vel in nomine malo, secus in bono, vel quando de nomine nullum indicium est: quemadmodum enim aliquando turpe nomen est dedecus, cum plerumque ex maleficiis assumatur. *l. damnato 6. C. de haeretic. ita bonum nomen est gloria & premium habenti, & multum juvat. l. 1. ibique gloss. C. de Summa Trinitat. Abb. in d. proem. col. 2. n. 7.* licet interim nominis honestas criminis malitiam inde non palliet, cap. in *tantum 36. extr. de simon. cum nomen aliquando propter facti detestationem depravetur. cap. multis. 5. dist. 17.*

III.

Nominis ubi conformitas, ibi praesumitur corporis vel rei identitas. Bald. in *consil. 70. cum appareat de condemnatione. P. G. vol. 4. Alex. consil. 88. quoniam omne dictum. n. 27. vers. praeterea unitas vol. 5. Pacian. 1. consil. 8. n. 37. Corn. consil. 188. n. 4. vol. 1.* debet enim esse conveniens & consequens rei. *S. hoc autem 5. vers. sed quia sane commodius. l. quib. mod. test. inform. S. est & aliud 3. Inst. de donat. l. 7. C. de Codicill. cap. cum secundum 16. de probend. Anonym. apud Befold. 1. consil. 19. n. 27. Wesembec. 1. consil. 34. n. 55.* maxime quando qualitates concurrunt. Bertazol. 1. consil. 1. n. 33. Pacian. 1. consil. 8. n. 37. qua de causa Nomina dicuntur rerum nota, Scaliger 13. de *caus. LL. cap. 136.* a quarum usu provehimur in rei perceptionem, Scalig. 1. sect. 2. inserviunt enim certitudini personarum & rerum, *S. siquidem in nomine 29. Institut. de legat. in fin. ut numerus quantitatis certitudini. l. 74. de V. O. l. 75. S. 1. de legat. 1. Goedd. 3. Consil. Marpurg. 27. vol. 3. n. 56.* Et nomina imponuntur secundum originalem rationem Bald. in *l. humani. num. 2. C. de impub. substat. Wesemb. 1. consil. 34. n. 56.* & argumentum a vi nominis dicitur probabile, & frequens Everhard. in loco ab Etymolog. num. 1. & nomina appellativa in antiquis

attendenda esse tradit Wesemb. 1. consil. 13. n. 32. & consil. 24. n. 54. per text. in d. *S. 3. Instit. de donat. l. penult. ff. de reg. dub.* Ubi ergo a contrario nominis est diversitas, ibi etiam res diversitas censetur. *l. si idem 7. C. de Codicill. Alex. consil. 66. n. 6. vol. 5.*

IV.

De Nomine frustra disputatur, ubi qualitas certa esse reperitur. Bald. in *l. si quis in fundi vocabulo 4. ibique Alex. ff. de legat. 1.* Cui enim nomen tribuitur effectus quoque nominis assignari debet. *l. 2. S. appellata 2. ff. de reb. cred. Bald. in consil. 328. queritur si Rex Romanorum, num. 6. vers. utrum vocatur. vol. 1. Pacian. 1. consil. 49. num. 22.* è contrario nomine qui caret, & fructu nominis carere debet, *l. a nullo 4. C. de fer. cum N. Everhardo juniore. 1. consil. 41. n. 32. Höpping. de insign. cap. 22. n. 227.* Unde etiam nec error, vel discordia in nomine dicta testium vitare dicuntur, dummodo re ipsa puta circa confines conveniant. *l. in venditionibus 9. S. 1. vers. nihil. ff. de contr. emt. Gylmann. part. 1. tom. 2. vot. 1. n. 68.* ad certificandum tamen hominem sufficit dicere nomen proprium, nisi plures ejusdem nominis addunt. Bart. in *l. si in rem ff. de rei vindic. quod locum habet, quando nomen, per quod persona demonstratur, est singulare, aut saltem rarius frequentatum, secus ubi nomen est commune, & undique passim usitatum; hoc enim casu ad declarandam personam sola nominis proprii expressio non sufficeret. Cyn. Bald. Corn. in *l. hac consultiissima. C. qui testam. fac. poss. Alex. in l. 1. de liber. & posthum. Pacian. 1. consil. 8. n. 89.**

V.

Nomen cui non convenit, nec ejus dispositio convenire potest, arg. *l. 4. S. toties 6. ff. de damno infect. Everard. in cap. plerumque. de donat. inter vir. & uxor. & in peculiari consilio, allegatus a Georg. Mohr. in tract. de divort. part. 2. cap. 8. num. 17.*

VI.

Nomina sunt indita ad placitum, quibus unus ab altero facile dignosci potest. cap. ad recognoscendos 10. C. de ingen. & manumiss. *S. siquidem in nomine 29. Instit. de legat. Carpzov. P. 2. quaest. crimin. 93. n. 33.*

VII.

Nominibus propriis quae differunt, ipsa re differunt. *l. 66. ff. de V. S. l. mercis 207. ff. eod. l. 7. ibi Bart. & Salicet. Jaf. C. de jur. Codicill.* Quorsum enim opus esset propriis nominibus res distinguere, si nihil inter se differrent. *l. quod in rerum naturam 24. S. 2. ff. de legat. 1.*

Limita: nisi potius sint synonyma, quam vera rerum nomina, prout declarat Bart. in *d. l. 7.* vel quando in attributione, vel homonymia peccatur: item si nomina sint hominum arbitrio non ex usu rerum imposita. *l. 4. ff. de legat. 1. l. vinaria 206. l. urbana 166. cum seq. ff. de V. S. Goedd. in Comment. ad l. 67. n. 7. de V. S.*

II X.

IIX.

Nominum collectivorum ea est natura, ut non singulis totum, sicut fit in distributivis, sed tantum pro parte tribuant, *l. si pluribus 44. in pr. ff. de legat. 2.* Bart. Bald. Angel. in *l. hoc articulo. de hered. instit. Bart. in l. Moschis. de iure fisci.* Corn. consil. 237. n. 3. per *l. non distinguemus 32. §. cum in plures 13. ff. de recept. arbitr.* Unde quando plures collectivè vocantur cum aliis nominatim vel distributivè positus, tunc collectivè vocati cum aliis nominatim positus, non capiunt æquales partes, neque in capita cum reliquis succedunt; sed omnes in unum collecti tantum unam partem simul capiunt, quantum reliqui omnes singuli text. expressi, ubi Dd. Bart. Castr. Imol. Jaf. in *l. si pater. 9. ff. de vulg. substit. l. si quis 8. de usufruct. accresc. l. planè 34. in pr. l. huiusmodi. §. si Titio. de legat. 1. l. fin. ubi Bart. Salic. Jaf. Coras. C. de impub. substit. l. 2. de dor. praleg. Jason. in *l. & suum 8. §. hodie tamen. n. 13. de pact.* quia omnes collectivè vocati unam tantum personam representant. *d. l. planè in pr. de legat. 1.* merito ergo unam tantum partem simul accipiunt, qualem reliqui omnes singuli. Jaf. in *l. si pater. in pr. ff. de vulg. & pupill. substit. & in l. fin. pr. C. de impub. substit.**

IX.

Ea, quæ ad varium usum sunt apta, ex eo nomen specialius recipiunt, cui voluntate ac destinatione patrisfamilias adhibentur: cessante enim usu ac destinatione cessat etiam nomen. *l. quod in rerum 24. §. quod si post 3. vers. cum nostrum destinatione. ff. de legat. 1. iunct. l. eos terminos 12. ff. fin. regand. l. locus 60. l. urbana 198. cum l. seq. l. 103. ff. de V. S.* Licet enim nomina rebus à principio imposita sint, ut videantur quasi cum rebus ipsis nata, neque ignorantia, neque opinione falsà mutantur, quia immutabilia. *l. 4. in pr. vers. rerum. ff. de legat. 1.* attamen quæ ex cuiusque arbitrio vel patrisfamilias vario usu assumentur vel imponuntur, unà cum ejus arbitrio atque diverso à priori usu faciliè mutantur: quia hominum vocabula ac nomina sunt, quæ mutationi & alterationi subjiciuntur. *d. l. 24. §. si quis. post l. legat. 65. ff. de legat. 3.* Ideoque consultum est, ut in his & similibus rebus præfens patrisfamilias usus & consuetus mos observetur, & ex eo aliisque adminiculis iudicium, voluntas & sententia exquiratur. Forner. ad *l. 206. de V. S. per l. qui filium 64. l. questum. 78. ff. de legat. 3. quibus add. & l. semper in obscuris 9. l. semper in stipulationibus 34. de R. l. & l. 166. de verbor. signif. l. 4. ff. de fund. instruct.*

X.

Sola nominatio nihil juris tribuit. *l. Gajus Sejus 12. de iure patron. l. ad cognoscendos 10. C. de ingen. & manumiss. cap. sicut 28. extr. de Elect.* professio enim & nominatio sola non præjudicat veritati. *l. neque professio. 5. & ibi gloss. C. de testam.* Unde etiam nominatio maleficorum sola non sufficit ad condemnationem: quia sæpè innocentes falsò de crimine deferuntur & nominantur. *cap. ult. in fin. 3. quest. 6. neque*

nominatus in instrumento obligatur, si se non subscripserit. *l. si quidem in nomine 29. Instituit. de legat.* ubi tamen distingve inter rei constitutionem & constitutæ probationem. text. elegans in *l. Publica. 26. §. ult. ff. de posit.* licet enim nominatio jus quidem non inducat, inducitur tamen nihilominus probat. *l. 29. C. de probat. & l. 13. C. eod.* Hinc licet nominatio consanguinitatem non probet, *d. l. neque professio 9. C. de testam. gloss. in cap. per tuas de probat.* Decian. consil. 40. num. 6. volum. 5. Menoch. arbr. quest. cas. 89. num. 77. Paris. consil. 101. num. 15. vol. 6. Roland. à Valle consil. 90. num. 15. vol. 6. cum ea ortum videatur habere à natura, atque ita ex sola nominatione non oriri. Bald. in *l. non epistolis. C. de probat.* Mascard. conclus. 69. num. 9. vol. 1. Wesembec. 1. consil. 13. num. 47. Decianus in *cap. per tuas. de probat.* operatur tamen quandam præsumptionem, juxta gloss. in *d. l. neque. C. de testam.* Cyn. & Bald. in *d. l. epistolis.* adeò ut ex reiteratione probatio plena inde resultet. Paris. consil. 10. num. 56. & consil. 13. num. 6. volum. 2. Decianus consil. 1. num. 11. volum. 3. Menoch. consil. 734. num. 6. vol. 8. maxime si nominatus in nominationem talem consensisset. Felin. post Aretin. *l. per tuas. Gozad. consil. 12. n. 18. Bero. consil. 108. num. 6. vol. 2. Paris. d. consil. 10. num. 49.*

XI.

Sæpè rebus mutatis nomina tamen vetera observantur, exemplo (1.) conditionis. *§. appellamus 15. in fin. Instituit. de act. (2.) actionum perpetuarum. (3.) quartæ legitimæ. (4.) sponsaliorum, de quibus Cujac. in par. ff. de spons.*

XII.

Nomine suo quod alicui non licet, nec aliæ no licebit. *cap. quod alicui 67. de Regulis juris in 6.*

XIII.

Nominis interpretatio vel definitio diligenter est advertenda. *cap. Clericus, qui 1. 12. q. 1. cap. placuit 16. 1. q. 1.*

XIV.

Nominum diversitas non mutat rei substantiam. *cap. excommunicamus 13. extr. de hæretic. nec nominis mutatio contractum aut ejus substantiam. cap. in tantum 36. extr. de simon. & fraudem facit prohibitus aliquod officium exercere, qui mutato nomine aliove colore illud ambit & acceptat. l. 1. in fin. C. de Privilegiis Schol. l. 29. 30. de LL.*

CAP. XVII.

Non esse.

Axioma 1.

Non sequitur hoc esse, quod ab hoc contingit abesse. *l. neque natales 10. C. de probat. Vult. Consil. Marp. 30. n. 14.*